

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Donatiano Rhemensi episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

DE TRANSLATIONE SACRI CORPORIS S.
DONATIANI RHEMENSIS ARCHIEPISCOPI AD BRV-

gas Flandriæ: quam idcirco hic posuimus, quod in diem 14. mensis Octobris
incidat natalis beatissimi Episcopi huius, nè tantum virum
præterisset videretur.

Octobr. 14.
quod ad de-
cessum san-
ctissimi viri
attinet.

Balduinus
Ferreus ap-
pellatur Co-
mes & Mar-
chio Flan-
diæ.

ANNO Domini octingentesimo sexagesimotertio, cum iam tertio Flandriam Nortmanni & Dani ferro & igni vastarent, Balduinus Ferreus (qui cum aliquot decessoribus suis iam inde à Carolo Magno Flandriæ forestarius, siue litoris Flandrici, tum Saxonici, custos appellatus est) à Rege Francorum Carolo Caluo, cuius filiam Iuditham rapuerat, atque uxorem duxerat, dotis nomine totam regionem, Scalde, Somona, atque Oceano terminatam, accepit, pace inter Regem & ipsum composita intercessione Pontificis Maximi Nicolai I. & Rhemorum Archiepiscopi: appellatusque est Comes regni Francorum, & Marchio Flandriæ, idque eo potissimum nomine, vt aduersum Danos, omnemque Aquilonis barbariem perpetuus foret regni Francorum propugnator. Ebo quoque Rhemensis Antistes, pacis Flandriæ confirmandæ causa, & vt ferocis gentis animi cultu religionis mitescerent, sancti Donatiani corpus Balduino Comiti, quem diximus, in Flandriam misit: cuius Ebonis de ea translatione literæ, quas mox subiungemus, inuentæ sunt in priori theca cum sanctis reliquijs, cum secunda fieret translatio ex veteri theca in aliam longè preciosiorem, anno Domini millesimo nonagesimo sexto, octauo Idus Ianuarij, sub Marchione Flandriæ Roberto, ac Præposito Bertulpho. Ebonis literæ eiusmodi sunt:

Literæ Ebo-
nis Archie-
piscopi.

Ego Ebo, indignus Rhemorum Archiepiscopus, hunc thesaurum, super gemmas & aurum preciosum, tibi gloriose Marchio Balduino, nostrorum consilio Clericorum transmittito: Donatianum scilicet, septimum nostræ sedis Episcopum, miræ sanctitatis virum, pium exauditorem, & promptissimum apud Deum intercessorem, tam secularibus angustijs occupatis, quam peccatorum sceleribus detentis, quod nostris & antecessorum nostrorum temporibus satis probatum est. Eius, sanctique Remigij, ac innumerabilium Sanctorum vitæ scripta, Vandalorum vastatione scias esse deleta. Hunc attestacione diuina tuæ fidei committo, quatenus eum diuino seruitio, in quantum valēs, honorifices, & secularibus dites. Vale dilectissime in Domino.

Basilica S.
Donatiani
Brugis con-
ditur.

Translatæ sunt autem hæ sacræ reliquiæ primò ad Turholtum monasterium: deinde cum magna celebritate Brugas, iussu eius, quem diximus, Balduini Ferrei: qui sacellum antiquum, in honorem sanctissimæ Virginis dedicatum in Burgo Brugensi, in basilicam beatissimi Donatiani murauit. Literæ Ebonis Archiepiscopi, quas paulò antè annotauimus, etiamnum exstant in loculo, quo S. Donatiani corpus integrum continetur: inspectæ & attrectatæ à multis eius ecclesiæ Canonicis, cum tertio transferretur sacrum illud corpus à primo Brugarum Episcopo D. Petro Curtio, anno 1565. 13. Octobris. Porro primæ translationis, quæ sub Balduino Ferreo facta est, festum celebratur Brugis 30. Augusti. Basilica verò, olim collegiata, modò ecclesia Cathedralis est. Hoc loco quædam libet miracula subiungere, quæ facta sunt à translatione prima, habenturque in vetustis manuscriptis codicibus: sed nos ea non nihil contraximus ob vitandam prolixitatem.

In quodam Frisæ oppido Ermengardis foemina fuit. Ea quandoque haustura aquam, cum hydria ad puteum abiit. Ecce autem à monte vicino melodia mirifica ad eius perlata aures, eam illexit, vt relicta hydria, properaret ad montem. Vbi cum sese prostrauisset, animum oblectatura concentu illo musico, blando sopore correpta est. Cernens id quidam malignus homo, malo dæmone instigante, bullienti aqua eam perdidit. Vnde non solum pili capitis omnes, carne & sanguine permixti, cum ingenti dolore defluxerunt, sed etiam oculorum lumen extinctum est. Ità misera illa octo annis ea cæcitate laborans, alieno ductu, scipioni innixa, suos regebat gressus.

S. Donatia-
nus apparuit
cæcæ foemi-
nae.

Anno nono ipsa nocte sacratissimæ natiuitatis Christi apparuit ei senex quidam, canitie venerabilis, albis amictus vestibus, pedum pontificium manu tenens, atque hunc in modum eam appellans: An ne molesta tibi est, filia, tam diuturni tæporis cæcitas?

At

At illa: Ità ferè natura comparatum est, inquit, ut quæ molesta sunt, non sine molestia ferantur. Tum senex: Accingere, ait, filia, & Brugas ocyus proficiscere. Illic, me patrono, caelestis tibi aderit medicina. Respondit mulier: Quanam ratione, mi domine, Brugas ego petam, quæ & via, & loci, & ipsius etiam nominis ignara sum? Tum senex apprehensa illius dextera, publicam ei viam humanissimè indicavit. Cumque abiret, illa sublata voce sciscitabatur, quisnam esset, & quo vocaretur nomine. Illo respondente Episcopum se esse, & Donatianum appellari, mulier expergescens, tali visione lætatur. Sed cum de veritate hæsitaret, iterum ac tertio apparuit ei sanctus Episcopus. Atque ità omni ambiguitate reiecta, fidelium sulca præsidio, peruenit ad locum. Erat tum annus instauratæ salutis millesimus & vndecimus. Fratribus autem Missarum solennia celebrantibus, alieno ductu in ecclesiam ingressa, ad locum, ubi sanctissimi Donatiani corpus conditum est, cum ingenti deuotione & perfecta fide accessit. Post prolixas preces, nerui contracti momento temporis, non sine dolore laxati sunt, & cum ab oratione surrexisset, oculi stillabant sanguinem: illa verò magna voce Deum laudans, lumen amissum sibi sensit restitutum. In argumentum fidei accurrens sacræ ædis Præpositus, & rem diligenter inuestigans, fidele testimonium ijs, quæ diximus, perhibuit: & omnis plebs, ut vidit, dedit laudem Deo & sancto Donatiano.

Mulier sanatur ad eius sacrum corpus.

Cum in clytus Flandriæ Marchio Balduinus, cultor iustitiæ, pacis amans, inter cetera bonorum operum studia, monasterium in castro Hasnoniensi fundatum extruxisset, eius dedicandi causâ mirificos ex immensis opibus suis adhibuit apparatus, tantæque solennitati omnes Flandriæ optimates cum suis iussit interesse. Cunctorum quoque sanctorum sue ditionis corpora cum Episcopis, Præpositis, Abbatibus & subditis suis adesse voluit. Vnde factum est, ut etiam preciosus patris nostri Donatiani thesaurus, cum alijs reliquijs, magna procerum stipatus caterua, ad eum locum honorificè apportaretur. Et quia tot hominum millia is locus capere non poterat, fixis tectorijs, sanctorum corpora custodientes, diuino cultui vacabant. Populus verò certatim ad ea cum oblationibus accedebat. Inter alios etiam nobilis quidam ad sancti Donatiani corpus venit, per tantum patronum peccatorum suorum remedia expetens. Ecce autem post affixa loculo eius oscula surgente illo, quidam, cuius magno ardebat odio, cuique iam pridem necem moliebatur, ad genua eius præcidit, propter Deum & sanctum Donatianum sibi ab illo veniam dari petit: In te, inquit, peccaui: misereere mei, ut etiam Deus misereatur tui. At ille stomachabundus minatur, nisi quamprimum se dimittat, in sancti corporis præsentia se illum trucidaturum: quantoque alter in petenda venia erat cõstantior, tanto ille pertinacius eum repellebat. Mouit ea res Clerum & populum, qui aderat: simulque cum homine supplice abijciunt se ad pedes illius, orant multis modis, eum flectere cupientes. Sed ille nec precibus, nec lachrymis mouetur: immò maioris furoris œstro percitus, obstinato animo à sancti corpore recedit. Non dormitat autem vltio præpotentis Dei: repente utroque lumine orbatur. Crescente dolore & timore, animi sui angores horrendo eiulatu prodere compellitur: Heu me miserum, inquit, qui Deum & sanctum Donatianum grauiter offendi. parensque aliorum consilijs, humiliter petit ad sancti corpus se adduci. Coram illo se prosternens, diu cum lachrymis & gemitibus deprecatur. Inde surgit à precibus, osculatur hominem, cui erat infensus, & redit amissum lumē. Clamor populi in sublime tollitur, Deus in sancto suo ab omnibus collaudatur: Marchio Balduinus hæc audiens, mirificè exhilaratur, maiori diuini cultus inflammatur desiderio, pijsimum patronum sanctum Donatianum maiori veneratione complectitur.

Ecclesia S. Donatiani in castro Brugiensi olim monasterium.

Percutitur diuinitus, nolens ignoscere veniã peccanti.

S. Donatiani meritibus sanatur.

In eiusdem beatissimi viri castro, (ut habet codex) id est, Brugis, mulier paupercula & senex adeò contracta fuit, ut multis annis miserandū in modum reptaret. Ea nocte quadam leuiter obdormiens, videt quendam niuea indutum stola, blanda voce sibi dicentem: Tempus est, filia, ut tantis malis finis imponatur. Itaque ad ecclesiam illam accedas, (eam autem digito demonstrabat:) illic à Domino cõsecutura veniam peccatorum, ob quæ ista pateris, & per eius ecclesiæ patronum sanctum Donatianum, perfectam corporis sanitate recuperatura. Illa euigilans, laudat Deum, manè dormesticis & alijs fidelibus indicat visionem, reptat ad ecclesiã plena fide, orat ibi cum lachrymis, surgit tam sana & incolumis, ut nulla morbi vestigia in corpore cernerentur. Agit qua potest virium facultate, gratias sancto Donatiano: omnis ciuitas hæc audiens, magnis vocibus laudat Deum.

Femina cõtracta curatur.

Ea tempestate, qua innumeris Christianorum exercitus Hierosolymam petijt, infideles è terra sancta profligaturus, Marchio Flandriæ Robertus, vir forma corporis eximia, cum nobilioribus & optimatibus Comitatus sui eò quoq; profectus est. Eius verò gubernatione Flandria destituta, malus dæmôn inter eos, qui remanserant, præsertim verò Brugenfes, tantam excitauit animorum dissensionem, vt frater aduersus fratrem tumultuari non vereretur. Indè verò bella extitere intestina, quæ sine multo sanguine sedari non potuerunt. Illis malis incrementibus, iubente monasterij S. Donatiani oppidi Brugenfis Præposito, & fratribus id consulentibus, corpus eiusdem S. Donatiani extra basilicam in plateam illi propinquâ, cum multâ deuotione exportatum est. Ibi tum sacerdote ad populum concionante, mirum in modum per sancti spiritûs gratiâ ad eò discordia omnis sopita est, vt cuncti inter se pacis fœdera inirent. Atque vt dubium non esset, eam pacem diuinitus conciliatam, puer quidam, toto vitæ suæ tempore claudus, apud sancti corporis loculum depositus, quanta potuit animi cõtentione opem postulauit: (Viderat enim in somnis, vt ipse aiebat, à sancto Donatiano se curatum iri) atque ibi sanatus est. Eodem die, sacro eius corpore in monasterium reportato, quædam paralytica ad loculum eius eo morbo liberata est. Id verò miraculum idcirco factum creditur, vt populi incredulitas confutaretur, antecedens miraculum, quod in puero contigerat, non sancto Donatiano, sed sancto Ilhero tribuentis, vt cuius loculo puer ille propinquior fuisse videretur. Itaque laudatur Deus ab omnibus, & sanctus Donatianus honoratur.

Tumultus
sedatur.

Puer claudus
curatur.

Itém paralytica.

Istius Ilheri
meminit
Molanus in
suo indiculo

In monasterio Guatimensi, à viro religioso Odfrido constructo, in quo Clerici degunt, Apostolicæ vitæ canonem sectantes, quidam Hermarus, vir fidelis, eidem sacerdoti Odfrido duos paruulos filios obtulit, Domino illic seruituros. Dedit ergo operam Odfridus, vt in virtutum studio illi suos haberent progressus. In altero verò illorum, cui Themardi erat nomen, memorabile Deus per sanctum Donatianum miraculum declarauit. Cùm enim nono ætatis anno oblatuisset in monasterio, & religiosè viuens, de bono in melius semper proficeret: vbi adolescentiam attingit, oculo Dei iudicio ad eò est paralyti dissolutus, vt à planta pedis vsq; ad verticem, dimidia sui parte membrorum officio esset destitutus. Eo incommodo cùm iam triennio laboraret, & natalitio beati Nicolai die populus frequentior ad locum illum conflueret, quadam mentis alacritate petijt, vt cum cæteris fratribus communi celebritati & lætitiæ, ipsi interesse liceret. Nocte igitur adductus in ecclesiam, pro deuotione lectionem legit: sed vim morbi non ferens, absolutis laudibus, aliorum opera ad lectulum reductus est. Vbi cùm vix tenuiter obdormisset, repentina luce cubiculum totum perfunditur, atque in ea duos quosdam præclaros viros ad se aduentantes conspicit. Antecedebat autem illos senex quidam, honoris, vt videbatur, & officij causa, propter illorum eximiam dignitatem: illis cum quadam singulari grauitate eum subsequētibus. Fratrem autem ex ea visione timore correpto, is, qui præcedebat, familiariter ad eum decubentem accessit. Eum verò diligenter intuitus frater, animaduertit dominum Odfridum esse, qui ante biennium è vitâ migrârat. Eo igitur agnito, mirum in modum exhilaratur, & quibus potest modis, tres illos veneratur. Tum senex ad illum: Dormis ne, inquit, fili? At ille: Itâne, mi pater, ait, dormire me posse credis, quæ vsque ad eò debilem conspicias? Tam abest ab oculis somnus, quàm à membris sanitas. Et senior: Respice, inquit, filij, in hos: quorum alter est sanctus Donatianus Brugenfis, qui te visitatum aduenit: alter verò Blandiniensis cœnobij habitator

Visio fratris
paralytici.

Istius Gudualis
Episcopi sit me-
tio in indiculo
D. Molani.

sanctus Gudualus. In illorum igitur vltra humanum modum luculentos vultus & pontificias infulas frater suos intendens obtutus, eorum formas animo suo impressit, & fratribus postea exposuit. Porrò Odfridus ad Donatianum conuersus, En, inquit, vir sancte, iubet Deus, vt hunc canonicum sanes, qui ad proximum Christi natalem Brugas veniet, & suæ staturæ filum argenteum, duos Anglicos valentem, pro munere tibi apportabit: atque eiusdem precij dono, quotannis eò se conferens, tuum cumulabit altare. Respondit sanctus: Placet, quod dicis. Apprehensam ergò dexteram fratris senex beati Donatiani dexteram admouit, atque huiusmodi verbis eum illi commendauit: Accipe, vir sancte, hunc canonicum pro illo vno è tuis, quem tibi nomino, qui nisi ad meliorem frugem se receperit, damnationis sententia ferietur. Huius nomen frater nulli vnquam indicare voluit, at tamen ante obitum eum conuersum ait. Interea duo illi dispãrent, relicto apud fratrem Odfrido senè, qui eum, quid deinceps ageret, diligenter instituit, & multa ei arcana tanquàm fideliter

fideliter

fideliter enunciauit. Deinde etiam ille recedit, fratremq; præ angustia multo sudore madentem relinquit. At ille fratribus visionem refert, seque sanatum iri constanter affirmat. Circa festum natalis Christi non sine ingenti labore Brugas venit, beati Donatiani corpus inuisit, magnisq; pressus doloribus, imminente Christi natiuitate perfectè reualescit, munusque à sene indictum offert. Accidit hoc anno salutis millesimo octogesimo octauo, eodemque tempore apud sacrum beatissimi Donatiani corpus cum magna Cleri populiq; exultatione fideliter recitatum est.

Paralyticus apud corp^s S. Donatiani perfectè restituitur.

VITA VENERABILIS DOMINICI LORICATI,

PER PETRUM DAMIANI AD ALEXANDRUM

Papam scripta. Habetur Tomo 8. Aloysij.

DICE sanctissime pater, dum Epistola, in qua vitam Rodulphi descripsimus, gerulus, qui ad vos veniat, quaritur, & non suppetit: repente aliud, quod vberius ad edificationem proficere valeat, si scribatur, occurrit. Et forsatis ob hoc nuncius mihi superna dispositione subtrahitur, vt interim vacantem me stylus ad aliud trāserat. Vir itaq; Dei Dominicus, pater & dominus meus, antè annum defunctus est: cuius vita si scribatur, vereor nē forsatis à quibusdam fratribus incredibilis indicetur. Sed absit à me mendacium scribere. Nam qui veritatem pro viribus veraciter colo, commentum fallaciæ nō admitto. Neque enim illud nos later Apostoli, qui cūm prēmisset: Si Christus non resurrexerit, inanis est ergo prædicatio nostra, inanis est & fides vestra: statim subiunxit: Inuenimur autem & falsi testes Dei, quoniam testimoniū diximus aduersus Deum, qui suscitauerit Christum, quem non suscitauit, si mortui non resurgunt. In quibus Apostolica sententiæ verbis, vt diutius non immoremur, in promptu lector intelligit, quoniam qui vel Deum, vel Dei seruum mirabile quid fecisse confingit, non modo fabricati mendacij præmium non meretur, verum etiam aduersus eum quem laudauerat, falsum testimonium protulisse conuincitur.

Octobris 14 Cap. 1.

Dominici sanctissima vita.

1. Cor. 15.

Dominicus itaq; cūm esset in seculo clericus, quia tūc Simoniacæ vigeat hæresis, quæ & nunc vtinam prorsus esset extincta, vt presbyter fieret, à parentibus eius data est Episcopo hircinæ pellis aluta. Sed quia, sicut ait Apostolus, diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum: hæc vna beati viri culpa, multorū post bonorum probatur extitisse materia. Nam hoc pauore perterritus, cōtempnit seculum, induit monachum, arduumque mox eremiticæ vitæ, tanquam bellator intrepidus, arripuit institutum. Sed quia malè promotus est, donèc vixit, sacrosancti altaris vsurpare ministerium non præsumpsit. Virgo vsque ad obitum fuit, vitam eremiticam non omisit: vbi nimirum sub magisterio sancti viri Iohannis, qui dicebatur de Monte Ferenti, per plurimos vixit annos. In illa igitur eremo, quæ scilicet erat in regione, quæ dicitur Lucooli, constituta, decem & octo videbantur cellulæ ad habitandum fratribus deputatæ, vbi nimirum sub hac regula vivebatur, vt nunquam vinum biberent, nunquam adipe alimenta condirent, vnum in Dominica die, sed & quinta feria pulmentum sumerent, quinque per hebdomadam diebus in pane & aqua ieiunium celebrarent, solis autem orationibus vacantes, vel manuum operibus insistentes, non agriculturam exercebant, non prædia, vel aliquam substantiam, præter vnum sagnarium, possidebant. Cum quo scilicet asello, vel equo, vnus erat minister, qui vel ad acquirēdas, vel ad terendas, fruges indeficiē discurrebat, solusque eos cunctis necessitatibus sustentabat, Iohannes scilicet: qui postmodum loci Abbas factus, sub honesta rexit administratione conuentum. Tenebat autem per totam hebdomadam districta censura silentium, quod vtique Dominica die post vesperam, cibumque soluentes, habebant loquendi inuicem vsque ad completionis officium libertatem. Nudis præterea pedibus & cruribus iugiter in cellulis morabatur. Dixit autem mihi, quia cūm cohabitaret Ansoni, religioso videlicet viro, quem & ipse vidi, quotidie per omnes canonicas & disciplinā sibi inuicem scoparum ictibus ingerebant. Qui videlicet Anso sibi aliquando conquestus est, quod nouem diarias panis pensas in ventre simul haberet.

Cap. 2.

Rom. 8.

Fit monachus eremita.

Manet virgo.

Nora, arduum vitæ institutum.

Abstinencia eius.

Silentium diurnum.

for. horæ

Tanta